Rhaglen Gyflawn

Gwasanaethau Democrataidd
Swyddfa'r Cyngor
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Cyfarfod

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU

Dyddiad ac Amser

10.00 y.b., DYDD IAU, 14EG MEHEFIN, 2018

Lleoliad

Siambr Hywel Dda, Swyddfeydd y Cyngor, Caernarfon, Gwynedd. LL55 1SH

*** NODER ***

Bydd y cyfarfod yn cael ei we-ddarlledu

http://www.gwynedd.public-i.tv/core/portal/home

Pwynt Cyswllt

Lowri Haf Evans

01286 679878

lowrihafevans@gwynedd.llyw.cymru

(Dosbarthwyd 6 Mehefin 2018)

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU

AELODAETH (18)

Plaid Cymru (10)

Y Cynghorwyr

Elwyn Edwards
Berwyn Parry Jones
Catrin Wager
Simon Glyn
Annwen Hughes
Linda Morgan
Gethin Glyn Williams
Aled Wyn Jones
Edgar Wyn Owen
Gruffydd Williams

Annibynnol (5)

Y Cynghorwyr

Peter Antony Garlick
Kevin Morris Jones
Elwyn Jones
Keith Jones
Mike Stevens

Llais Gwynedd (2)

Y Cynghorwyr

Robert Glyn Daniels
Owain Williams

Llaf / Rhydd (1)

Y Cynghorydd Stephen Churchman

Aelodau Ex-officio

Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor

R H A G L E N

1. ETHOL CADEIRYDD

I ethol Cadeirydd ar gyfer 2018/2019

2. ETHOL IS-GADEIRYDD

I ethol Is – gadeirydd ar gyfer 2018 / 2019

3. YMDDIHEURIADAU

I dderbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

I dderbyn unrhyw ddatganiad o fuddiant personol

5. MATERION BRYS

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater brys ym marn y cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

6. COFNODION 4 - 8

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion cyfarfod o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd 19.04.18 fel rhai cywir

7. DIWEDDARIAD AR YMCHWILIAD CRAFFU CYNLLUNIO A'R IAITH GYMRAEG 9 - 35

Aelod Cabinet: Cynghorydd Dafydd Meurig

I dderbyn diweddariad ar waith yr ymchwiliad

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU DYDD IAU, 19 EBRILL 2018

YN BRESENNOL:

Y CYNGHORWYR: Stephen Churchman, Glyn Daniels, Elwyn Edwards, Peter Garlick, Simon Glyn (Cadeirydd), Annwen Hughes, Aled W Jones, Berwyn Parry Jones, Elwyn Jones, Keith Jones, Kevin Morris Jones, Linda Morgan, Edgar Wyn Owen, Catrin Wager, Glyn Williams a Gruffydd Williams.

SWYDDOGION: Gareth James (Rheolwr Aelodau - Cefnogi a Chraffu) a Lowri Haf Evans (Swyddog Cefnogi Aelodau)

HEFYD YN BRESENNOL:
Mewn perthynas ag eitem 5 ar y rhaglen – Dafydd Wyn Williams (Pennaeth Amgylchedd), Gareth Jones (Uwch Reolwr Cynllunio ac Amgylchedd), Nia Haf Davies (Rheolwr Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd) a'r Cynghorydd Aled Evans (aelod o'r gweithgor)

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Mike Stevens, Owain Williams a Dafydd Meurig (Aelod Cabinet Amgylchedd)

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Datganodd y Cynghorydd Berwyn Parry Jones fuddiant personol, yn eitem 5 ar y rhaglen, oherwydd ei fod yn aelod o'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd.

3. MATERION BRYS

Dim i'w nodi

4. COFNODION

Derbyniwyd cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 22.2 2018 fel cofnod cywir o'r cyfarfod.

5. DIWEDDARAID YMCHWILIAD CRAFFU CYNLLUNIO A'R IAITH GYMRAEG

Cyflwynwyd adroddiad gan Gadeirydd gweithgor yr ymchwiliad yn gofyn i'r Pwyllgor Craffu argymell bod y Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd yn ystyried argymhellion a sylwadau pellach y gweithgor ynghyd ag ymatebion y Panel Polisi Cynllunio ar y Cyd, cyn bwrw ymlaen gydag Ymgynghoriad Cyhoeddus ar y Canllaw Cynllunio Atodol (CCA).

Wrth gyflwyno'r adroddiad, rhoddwyd datganiad ar y darlun ieithyddol yng Ngwynedd. Atgoffwyd yr Aelodau o eiriau Arweinydd y Cyngor, wrth gyflwyno Cynllun y Cyngor 8.3.18, yn amlinellu'r angen i flaenoriaethu'r Iaith Gymraeg drwy barhau i roi arweiniad a

hyrwyddo'r defnydd ar bob achlysur. Ategwyd yr angen i weithredu'n arloesol ac awgrymodd nad oedd y CCA, yn ei ffurf bresennol, yn cyfarch hyn mewn modd a fyddai'n cyfrannu at newid y patrwm o leihad mewn siaradwyr Cymraeg yng Ngwynedd. Nododd hefyd bod y gweithgor yn ystyried nad oedd y CCA wedi ei baratoi'n ddigonol ar gyfer cynnal Ymgynghoriad Cyhoeddus.

Yn ystod y drafodaeth ddilynol, amlygwyd y pwyntiau canlynol gan Aelodau unigol:

- Bod gofynion rhai o'r argymhellion yn syml ac mai siomedig iawn oedd derbyn bod y Panel wedi gwrthod yr argymhellion er bod tystiolaeth gadarn i'r casgliadau.
- Posibilrwydd bod rhai argymhellion yn groes i bolisi PS1, ond angen bod yn fwy ymatebol i'r sefyllfa
- Bod angen ymgynghori gyda Mudiadau Iaith a Swyddogion Iaith Prifysgol Bangor ac nid swyddogion y Cyngor yn unig.
- Bod yr argymhellion yn rhoi 'cig ar yr asgwrn' i gryfhau'r canllaw yn unol â gofynion yr Aelod Cabinet
- Bod agwedd y swyddogion i ddatganiad 'nad oedd angen ymestyn yr amserlen' yn anodd ei ddeall

Trafodwyd pob argymhelliad drwy ystyried ymateb y Panel a sylwadau / cwestiynau pellach oedd gan y gweithgor i'r ymatebion hynny.

Mewn ymateb i'r sylwadau, nododd y Swyddogion y sylwadau isod:

- Bod sylwadau'r gweithgor wedi eu cyfarch drwy roi mwy o wybodaeth ar rai elfennau o'r Canllaw
- Bod y Canllaw yn fwy eglur o ganlyniad i rai sylwadau
- Bod mwy o bwyslais ar yr ymgeisydd i ymgymryd â'r gwaith asesu
- Bod disgwyl i'r ymgeisydd gyflawni'r gofynion perthnasol - byddai diffyg gwneud hyn yn gallu effeithio ar y penderfyniad. Pwysau ar yr ymgeisydd i weithredu'n briodol
- I ystyried dau o'r argymhellion (1a ac 1b) byddai rhaid addasu polisi PS1.Nid yw hyn yn bosib nag yn briodol i waith y Panel.
- Nad oedd yr argymhellion wedi eu hanwybyddu – rhai addasiadau wedi eu gweithredu
- Bod y gwaith paratoi ieithyddol wedi cael ei baratoi gyda chefnogaeth swyddogion iaith a bod y Canllaw yn adnabod sefyllfa'r Gymraeg yng Nghymru
- Yng nghyd-destun ymchwil a dadansoddeg nodwyd bod y Canllaw yn cynnwys gwybodaeth gynhwysfawr sydd gan yr Uned Polisi i rannu gyda'r ymgeisydd wrth gwblhau asesiadau.
- Yng nghyd-destun ymgysylltu ac ymgynghori, amlygwyd bod yr egwyddorion ymgysylltu wedi eu hystyried a bod y gwaith ymgysylltu yn cael ei gyfarch a'r trefniadau yn cydymffurfio a'r angen. Amlygwyd bod cynllun ymgysylltu wedi ei ystyried gan Swyddogion Ymgysylltu'r Cyngor ac y byddai yn atodiad i adroddiad fyddai yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Polisi ar y Cyd (26.4.18).
- Yng nghyd-destun ymestyn yr amserlen i sicrhau bod gwaith o'r safon uchaf posib yn cael ei gyflawni, nodwyd mai penderfyniad y Panel oedd nad oedd angen mwy o amser.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â sut y gellid addasu gwendidau mewn polisïau, nodwyd bod bwriad monitro'r polisïau yn flynyddol. Gyda'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd wedi ei fabwysiadu ers Gorffennaf 2017, ategwyd nad oedd tystiolaeth i gyfiawnhau nad oedd y polisïau yn gweithio hyd yma.

Mewn ymateb i awgrym mai dymuniad Gwynedd yw addasu'r Canllaw i flaenoriaethu'r

Iaith Gymraeg ac y gallai weithredu ar ben ei hun, nodwyd bod hyn yn gyfreithiol bosib, ond yn ymarferol, buasai risgiau sylweddol i'r Cyngor. Ategwyd bod y trefniant wedi sicrhau arbedion ariannol a byddai gwahanu yn tanseilio perthynas waith da rhwng y ddau Gyngor sydd wedi arloesi yn y maes. Ategodd y Cadeirydd nad oedd tystiolaeth o wahaniaeth barn rhwng Gwynedd a Môn.

Mewn ymateb i'r drafodaeth, nododd Pennaeth Gwasanaeth yr Amgylchedd y byddai disgwyliad i'r Pwyllgor Polisi ar y Cyd gael cyfle i ystyried y sylwadau a'r cwestiynau pellach a gyflwynwyd gan y Gweithgor ynghyd a sylwadau'r Pwyllgor Craffu.

Cynigiwyd ac eiliwyd cyflwyno sylwadau ychwanegol y gweithgor a'r Pwyllgor Craffu i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd eu hystyried

Cynigiwyd ac eiliwyd i dderbyn yr argymhellion

PENDERFYNWYD:

- **Cyflwyno sylwadau ychwanegol y Gweithgor a'r Pwyllgor Craffu i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd eu hystyried**
- **Derbyn yr argymhellion a'u cyflwyno i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd.**
- **Gwneud cais i'r swyddogion polisi am ymateb llawn y panel i'r egwyddorion ymgysylltu**

6. TORRI GWAIR - TIROEDD AGORED Y CYNGOR

Cyflwynwyd adroddiad gan yr Aelod Cabinet yn ceisio barn y Pwyllgor Craffu ar yr angen i wneud arbediad pellach o fewn y gwasanaeth. Amlygwyd bod toriadau Her Gwynedd wedi eu cyflawni, ond bod £50k o arbedion effeithlonrwydd heb eu cwblhau (2017/2018). Gofynnwyd i'r Pwyllgor ystyried camau fel, lleihau amlder torri gwair o 3 toriad i 2 yn flynyddol ar gyrion pentrefi a threfi a darparu llai o lecynnau blodau.
Teimlai'r Aelod Cabinet bod yr Adran wedi mynd mor bell ag y gallent a mynegodd y byddai torri pellach yn debygol o greu mwy o broblemau. Gofynnodd i'r Pwyllgor am eu harweiniad i geisio adnabod toriadau ariannol pellach fydd yn debygol o gael effaith ar edrychiad pentrefi a threfi'r Sir.

Yn ystod y drafodaeth ddilynol, amlygwyd y pwyntiau canlynol gan Aelodau unigol:

- Bod angen ystyried a pharatoi cynlluniau cytbwys
- Cyfle i fod yn arloesol a chreu partneriaethau cymunedol i gynnal llecynnau blodau a mynwentydd
- Ystyried noddi cwmnïau i fabwysiadu cylchfannau a llecynnau blodau
- Ystyried cynlluniau amgen – ceisio cael grwpiau cymunedol i fabwysiadau tiroedd
- Cynnal cystadleuaeth rhwng pentrefi / trefi / cymunedau
- Ystyried cydweithio gyda Bwrdd Iechyd gan annog prosiectau llesiant
- Ystyried defnyddio gorchmynion Gwasanaethau Cymunedol (os yn gyfreithiol bosib)
- Ystyried goblygiadau peidio torri gwair a gwrychoedd yng nghyd-destun iechyd a diogelwch. A fydd cynnydd yn nifer hawliadau yswiriant o bosib, yn cael effaith sylweddol ar yr arbediad?
- Rhaid i amserlen torri gwair fod yn gywir
- Awgrym y gall Cynghorau Cymuned gynorthwyo gyda'r gwaith.
- Bod posib ystyried myfyrwyr cyrsiau garddwriaeth Coleg Menai
- Ystyried defnyddio gwair artiffisial ar ymylon ffyrdd o fewn parthau 30 mya

Cynigiwyd ac eiliwyd newid amlder torri meysydd chwarae a mynwentydd o 6 i 5

Mewn ymateb, nododd Pennaeth Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol bod lleihau amlder torri gwair mynwentydd o 8 i 6 wedi derbyn nifer fawr o gwynion ac felly bod angen ystyried yn ofalus goblygiadau'r cynnig o dorri ymhellach.

Cynigiwyd ac eiliwyd i dderbyn sylw'r Pennaeth Adran bod peryg gwneud arbedion torri gwair pellach ac edrych ar wireddu arbediad £29k drwy wario llai ar welyau blodau. Awgrymwyd i'r Adran ymchwilio ymhellach i syniadau amgen.

Cynigiwyd ac eiliwyd gwelliant i'r cynnig i edrych ar wireddu arbediad £29k drwy wario llai ar welyau blodau. Awgrymwyd i'r Adran ymchwilio ymhellach i syniadau amgen ac yn y tymor hir sefydlu partneriaethau ac ystyried cynllun noddi.

PENDERFYNWYD:

- **Gwireddu arbediad £29k drwy wario llai ar welyau blodau.**
- **Awgrymwyd i'r Adran ymchwilio ymhellach i syniadau amgen ac yn y tymor hir sefydlu partneriaethau a chyflwyno cynllun noddi.**

7. TREIAL GORFODAETH STRYD

Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet yn gofyn i'r Pwyllgor Craffu argymell ffordd ymlaen er mwyn ceisio gwella'r ddarpariaeth i wella glendid ac edrychiad strydoedd y Sir. Yn unol ag argymhelliad gan y Pwyllgor Craffu Cymunedau 22.9.16 i'r Cyngor edrych ar allanoli elfennau o waith y tîm gorfodi i ategu gwaith y tîm mewnol, comisiynwyd cwmni allanol i gynnal treial am flwyddyn. Dechreuodd y treial ym mis Chwefror eleni ond wedi ychydig ddyddiau cytunwyd ar gais y cwmni i'r cytundeb ddod i ben. Yn dilyn aflwyddiant y treial, cyfeiriwyd at restr posib o opsiynau oedd angen i'r Pwyllgor eu hystyried i sicrhau mynd i'r afael â gorfodaeth stryd.

Yn ystod y drafodaeth ddilynol, amlygwyd y pwyntiau canlynol gan Aelodau unigol:

- Awgrym i ddefnyddio ac ehangu cyfrifoldebau a hawliau swyddogion morwrol, cymhorthyddion traethau a harbwr ynghyd â swyddogion gorfodaeth traffig
- Cyfle i gadw gwaith o fewn y Cyngor a defnyddio'r ddarpariaeth bresennol
- Cynnig i adolygu dirwyon
- Angen ystyried pwysau gwaith ychwanegol

Awgrymwyd ehangu cydweithio rhyngadrannol (opsiwn 4)
Awgrymwyd ystyried y ddarpariaeth bresennol (opsiwn 3)
Awgrymwyd cydweithio gyda Siroedd eraill (opsiwn 2)

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â'r rhesymau pam daeth y cytundeb gyda'r cwmni allanol i ben, nodwyd bod problemau wedi codi wrth recriwtio a chadw staff dwyieithog oedd yn unol â pholisïau'r Cyngor. Ategwyd bod y treial wedi bod yn llawer rhy fyr i fesur yr effaith.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â chyfansymiau dirwyon, nodwyd bod dirwy yn £100 ac os telir o fewn 10 diwrnod bydd yn gostwng i £75. Ategwyd bod nifer y dirwyon yn cael eu hadrodd i Lywodraeth Cymru, ond bod gwahaniaeth sylweddol yn y cyfansymiau rhwng Awdurdodau sydd gydag neu heb, gwmnïau preifat. Mewn ymateb i gwestiwn dilynol ynglŷn ag adolygu cyfansymiau'r dirwyon drwy ystyried pob sefyllfa yn ei dro, mynegodd yr Aelod Cabinet ei fwriad i'r

Swyddogion Gorfodaeth gael rôl o gynghori yn hytrach na gosod dirwyon yn unig. Ategodd Pennaeth y Gwasanaeth bod y dirwyon yn cael eu hadolygu yn flynyddol.

Cynigiwyd ac eiliwyd i gyfuno 3 opsiwn posib i geisio datrysiadau.

PENDERFYNWYD

(i) Cydweithio gyda Siroedd eraill cyfagos i wella ar y ddarpariaeth.
(ii) Ail ystyried y lefelau staffio presennol yn yr Uned Gorfodaeth Stryd.
(iii) Ehangu'r cydweithio rhyngadrannol lle mae staff o adrannau eraill y Cyngor yn derbyn yr hawl dirprwyedig i orfodi ar y stryd.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.30 y.b. a daeth i ben am 12.40 y.h.

CADEIRYDD

Cyfarfod	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	14 Mehefin 2018
Pwnc	Diweddariad ar yr Ymchwiliad Craffu Cynllunio a'r Iaith Gymraeg
Cadeirydd y Gweithgor	Cynghorydd Gruffydd Williams
Aelod Cabinet	Cynghorydd Dafydd Meurig

CEFNDIR

1 Yng nghyfarfod arbennig o'r Cyngor llawn ar 28 Gorffennaf 2017, fe fabwysiadwyd Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.

2 Sefydlwyd Ymchwiliad Craffu Cynllunio a'r Iaith Gymraeg yng nghyfarfod y Pwyllgor Craffu yma ar 7 Rhagfyr 2017.

3 Dyma nod yr Ymchwiliad:

<u>Rhan 1 (hwn yn benodol i'r CCA drafft)</u>

Cymal A Sicrhau bod proses ymgynghori am y Canllaw Cynllunio Atodol (CCA) drafft yn un gynhwysol;

Cymal B Craffu fframwaith drafft ar gyfer paratoi Datganiad Iaith Gymraeg a fframwaith drafft ar gyfer paratoi Asesiad Effaith Iaith Gymraeg;

Cymal C Craffu sut y bwriedir gweithredu ar y CCA yng nghyd-destun gofynion y TAN 20 newydd;

Cymal CH Derbyn trosolwg o'r sylwadau a dderbynnir gan y cyhoedd adeg ymgynghori cyhoeddus am y CCA drafft er mwyn cyflwyno barn i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd cyn i'r CCA terfynol gael ei fabwysiadu.

<u>Rhan 2 (hwn yn benodol i'r cyd-destun polisi/cyngor cenedlaethol)</u>

Cymal D Casglu tystiolaeth i lunio syniadau ac awgrymiadau ar gyfer ystyriaeth Aelod Cabinet Amgylchedd Cyngor Gwynedd i ddylanwadu ar bolisi a chanllawiau cynllunio cenedlaethol yn y dyfodol.

GWAITH HYD At 22 Chwefror 2018

4 Cyflwynir yma ddiweddariad i Aelodau'r Pwyllgor Craffu ar waith y Gweithgor hyd yn hyn.

5 Cynhaliwyd 5 cyfarfod o'r Gweithgor rhwng 9 Ionawr a 12 Chwefror.

6 Yn ystod y cyfnod yma, rhoddwyd sylw i elfen gyntaf yr Ymchwiliad:

Cymal A **Sicrhau bod proses ymgynghori am y Canllaw Cynllunio Atodol (CCA) drafft yn un gynhwysol**

7 Nododd y Gwasanaeth Cynllunio eu bod wedi cynnal ymgysylltiad ar y Canllaw Cynllunio Atodol cyfredol ym mis Mehefin 2016.

8 Cafwyd rhestr o tua 100 o ran-ddeiliaid gan y Gwasanaeth a oedd wedi cael cais i gymryd rhan yn yr ymgysylltiad ac fe ystyriwyd adroddiad cryno gan y Gwasanaeth.

9 Gwahoddwyd ar hap rhai o'r sefydliadau a oedd ar y rhestr i gyfarfod â'r Gweithgor er mwyn eu holi am eu barn am y Canllaw cyfredol ac i nodi unrhyw awgrymiadau am sut y gellir ei wella.

10 Cyfarfu Aelodau'r Gweithgor gyda chynrychiolwyr y canlynol:

- Comisiynydd y Gymraeg
- Adran Gymraeg Prifysgol Bangor
- Cylch yr Iaith
- Hanfod
- Burum
- Gwasanaeth Cynllunio Gwynedd

PRIF GANFYDDIADAU hyd at 22 Chwefror 2018

11 Prif Ganfyddiadau'r Ymchwiliad hyd yn hyn
(Nid oedd modd ymhelaethu ar bwyntiau gan fod y Gwasanaeth Cynllunio'n nodi eu dymuniad i gadw'r manylion yn gyfrinachol). Felly yn gryno:

- Mae angen datganiad clir bod angen i'r Datblygwr fynd i ymgynghoriad cyhoeddus ar bob datblygiad 10 neu fwy o dai mewn ardal drefol a 5 neu fwy o dai mewn ardal bentrefol/wledig.
- Mae angen nodi bod angen cynnal Asesiad Effaith Iaith Gymraeg ar bob datblygiad sy'n mynd i ymgynghoriad cyhoeddus.

- Mae'r Aelodau'n bryderus ynglŷn ag ieithwedd a diwyg y ddogfen ymgynghorol drafft. Mae'n anodd gweld sut bod disgwyl i'r cyhoedd ddeall y ddogfen ar ei ffurf bresennol a chyfrannu'n ystyrlon i'r ymgynghoriad.
- Mae angen manylion clir am fethodoleg cynnal Asesiad Effaith Iaith. Mae hyn yn elfen hanfodol o'r Asesiad. Dylid cynnwys manylion llawn am y fethodoleg yn yr Ymgynghoriad.
- Yn yr un modd mae amwysedd yn y disgrifiadau o Ddatganiad Iaith Gymraeg, a pherthnasedd y camau lliniaru.
- Mae angen disgrifiad cliriach o'r hyn sy'n ddisgwyliedig o arbenigwr ieithyddol o safbwynt y Cyngor ac unigolion neu sefydliadau allanol a'u rôl.
- Mae'r Aelodau'n ystyried bod bwriad y Gwasanaeth Cynllunio I gyflwyno adroddiad llawn o holl sylwadau'r ymgynghoriad a drafft diwygiedig o'r Canllaw I Aelodau'r Gweithgor erbyn 31 Mai 2018 yn uchelgeisiol. Gofynnir am gadarnhad o'r gallu i gyflawni hyn ar amser.

12 Cyfarfod y Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 22 Chwefror 2018

Cyflwynwyd diweddariad gan Gadeirydd yr Ymchwiliad, y Cynghorydd Gruffydd Williams. Tynnwyd sylw at y prif ganfyddiadau ac amlygodd y byddai'r canfyddiadau, ynghyd â sylwadau'r Pwyllgor yn cael eu cynnwys mewn adroddiad fydd yn cael ei gyflwyno i'r Panel Polisi Cynllunio ar y Cyd 9.3.18.

Yn ystod y drafodaeth ddilynol, amlygwyd y pwyntiau canlynol gan Aelodau unigol:

- Bod niferoedd siaradwyr Cymraeg Gwynedd yn disgyn ac felly angen gwneud rhywbeth i gynnal hyn
- Rhaid i asesiad iaith fod yn annibynnol ac yn dryloyw. Croesawu hyn fel cam pendant ymlaen
- Awgrym i ystyried 3 annedd mewn datblygiad ar hap yn hytrach na 5
- Bod angen ystyried effaith cronnol
- Bod angen gwybodaeth am effaith y datblygiadau

Cymeradwywyd y gwaith hyd yn hyn ynghyd a'r camau nesaf. Ategwyd bod angen i'r wybodaeth fod yn gadarn a bod iaith yn rhan annatod i'r drefn cynllunio yma yng Ngwynedd.

DIWEDDARIAD: 22 Chwefror - 19 Ebrill 2018

13 Cymal A **Sicrhau bod proses ymgynghori am y Canllaw Cynllunio Atodol (CCA) drafft yn un gynhwysol**

- Cyfwelwyd â swyddogion Hunaniaith/Uned Iaith Cyngor Gwynedd.

- Rhoddwyd ystyriaeth i'r ymatebion llawn a gafwyd gan y Gwasanaeth Cynllunio i'r ymgysylltiad yn 2016.
- Gwerthuswyd yr ymgysylltiad yn erbyn safonau *Egwyddorion Cenedlaethol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd yng Nghymru.*
- Ystyriwyd manylion y Cynllun Ymgynghori ar gyfer y Canllaw drafft newydd

14 <u>**Cymal B**</u> **Craffu fframwaith drafft ar gyfer paratoi Datganiad Iaith Gymraeg a fframwaith drafft ar gyfer paratoi Asesiad Effaith Iaith Gymraeg**

- Ystyriwyd manylion y ddau fframwaith ddrafft
- Ystyriwyd manylion y fethodoleg bresennol
- Ystyriwyd manylion y fethodoleg ddrafft

15 Cyfarfod Y Panel Polisi Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd ar 9 Mawrth 2018

- Cyflwynodd Aelodau'r Gweithgor 6 Argymhelliad (Atodiad 1), y Prif Ganfyddiadau a sylwadau'r Pwyllgor Craffu.
- Gwrthododd y Panel y 6 argymhelliad.

16 Cyfarfod y Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 19 Ebrill 2018

Cyflwynwyd adroddiad gan Gadeirydd Gweithgor yr ymchwiliad yn gofyn i'r Pwyllgor Craffu argymell bod y **Pwyllgor** Polisi Cynllunio ar y Cyd yn ystyried argymhellion a sylwadau pellach y gweithgor ynghyd ag ymatebion y Panel Polisi Cynllunio ar y Cyd, cyn bwrw ymlaen gydag Ymgynghoriad Cyhoeddus ar y Canllaw Cynllunio Atodol (CCA).

Wrth gyflwyno'r adroddiad, rhoddwyd datganiad ar y darlun ieithyddol yng Ngwynedd. Atgoffwyd yr Aelodau o eiriau *Arweinydd y Cyngor*, wrth gyflwyno Cynllun y Cyngor ar 8.3.18, yn amlinellu'r angen i flaenoriaethu'r Iaith Gymraeg drwy barhau i roi arweiniad a hyrwyddo'r defnydd ar bob achlysur.

Ategwyd yr angen i weithredu'n arloesol ac awgrymodd nad oedd y CCA, yn ei ffurf bresennol, yn cyfarch hyn mewn modd a fyddai'n cyfrannu at newid y patrwm o leihad mewn siaradwyr Cymraeg yng Ngwynedd. Nododd hefyd bod y gweithgor yn ystyried nad oedd y CCA wedi ei baratoi'n ddigonol ar gyfer cynnal Ymgynghoriad Cyhoeddus.

Yn ystod y drafodaeth ddilynol, amlygwyd y pwyntiau canlynol gan Aelodau

unigol:

- Bod gofynion rhai o'r argymhellion yn syml ac mai siomedig iawn oedd derbyn

bod y Panel wedi gwrthod yr argymhellion er bod tystiolaeth gadarn i'r casgliadau.

- Posibilrwydd bod rhai argymhellion yn groes i bolisi PS1, ond angen bod yn fwy ymatebol i'r sefyllfa
- Bod angen ymgynghori gyda Mudiadau Iaith a Swyddogion Iaith Prifysgol Bangor ac nid swyddogion y Cyngor yn unig.
- Bod yr argymhellion yn rhoi 'cig ar yr asgwrn' i gryfhau'r canllaw yn unol â gofynion yr Aelod Cabinet
- Bod agwedd y swyddogion i ddatganiad 'nad oedd angen ymestyn yr amserlen' yn anodd ei ddeall.

Trafodwyd pob argymhelliad drwy ystyried ymateb y Panel a sylwadau a chwestiynau pellach oedd gan y gweithgor i'r ymatebion hynny. (Atodiad 1)

Mewn ymateb i'r sylwadau, nododd y Swyddogion Cynllunio'r sylwadau isod:

- Bod sylwadau'r gweithgor wedi eu cyfarch drwy roi mwy o wybodaeth ar rai elfennau o'r Canllaw
- Bod y Canllaw yn fwy eglur o ganlyniad i rai sylwadau
- Bod mwy o bwyslais ar yr ymgeisydd i ymgymryd â'r gwaith asesu
- Bod disgwyl i'r ymgeisydd gyflawni'r gofynion perthnasol - byddai diffyg gwneud hyn yn gallu effeithio ar y penderfyniad. Pwysau ar yr ymgeisydd i weithredu'n briodol
- I ystyried dau o'r argymhellion (1a ac 1b) byddai rhaid addasu polisi PS1.Nid yw hyn yn bosib nac yn briodol i waith y Panel.
- Nad oedd yr argymhellion wedi eu hanwybyddu – rhai addasiadau wedi eu gweithredu
- Bod y gwaith paratoi ieithyddol wedi cael ei baratoi gyda chefnogaeth swyddogion iaith a bod y Canllaw yn adnabod sefyllfa'r Gymraeg yng Nghymru
- Yng nghyd-destun ymchwil a dadansoddeg nodwyd bod y Canllaw yn cynnwys gwybodaeth gynhwysfawr sydd gan yr Uned Polisi i rannu gyda'r ymgeisydd wrth gwblhau asesiadau.
- Yng nghyd-destun ymgysylltu ac ymgynghori, amlygwyd bod yr egwyddorion ymgysylltu wedi eu hystyried a bod y gwaith ymgysylltu yn cael ei gyfarch a'r trefniadau yn cydymffurfio a'r angen. Amlygwyd bod cynllun ymgysylltu wedi ei ystyried gan Swyddogion Ymgysylltu'r Cyngor ac y byddai yn atodiad i adroddiad fyddai yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Polisi ar y Cyd (26.4.18).
- Yng nghyd-destun ymestyn yr amserlen i sicrhau bod gwaith o'r safon uchaf posib yn cael ei gyflawni, nodwyd mai penderfyniad y Panel oedd nad oedd angen mwy o amser.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â sut y gellid addasu gwendidau mewn polisïau, nodwyd bod bwriad monitro'r polisïau yn flynyddol. Gyda'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd wedi ei fabwysiadu ers Gorffennaf 2017, ategwyd nad oedd tystiolaeth i gyfiawnhau nad oedd y polisïau yn gweithio hyd yma.

Mewn ymateb i awgrym mai dymuniad Gwynedd yw addasu'r Canllaw i flaenoriaethu'r Iaith Gymraeg ac y gallai weithredu ar ben ei hun, nodwyd bod hyn yn gyfreithiol bosib, ond yn ymarferol, buasai risgiau sylweddol i'r Cyngor. Ategwyd bod y trefniant wedi sicrhau arbedion ariannol a byddai gwahanu yn tanseilio perthynas waith da rhwng y ddau Gyngor sydd wedi arloesi yn y maes. Ategodd y Cadeirydd nad oedd tystiolaeth o wahaniaeth barn rhwng Gwynedd a Môn.

Mewn ymateb i'r drafodaeth, nododd Pennaeth Gwasanaeth yr Amgylchedd y byddai disgwyliad i'r Pwyllgor Polisi ar y Cyd gael cyfle i ystyried y sylwadau a'r cwestiynau pellach a gyflwynwyd gan y Gweithgor ynghyd â sylwadau'r Pwyllgor Craffu.

Cynigiwyd ac eiliwyd cyflwyno sylwadau ychwanegol y gweithgor a'r Pwyllgor Craffu i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd eu hystyried

Cynigiwyd ac eiliwyd i dderbyn yr argymhellion

PENDERFYNWYD:

- **Cyflwyno sylwadau ychwanegol y Gweithgor a'r Pwyllgor Craffu i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd eu hystyried**
- **Derbyn yr argymhellion a'u cyflwyno i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd.**
- **Gwneud cais i'r swyddogion polisi am ymateb llawn y panel i'r egwyddorion ymgysylltu**

DIWEDDARIAD ers 19 Ebrill 2018

17 **<u>Cyfarfod y Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd ar 26 Ebrill 2018</u>**

Penderfyniad y Pwyllgor oedd

- **Derbyn 6 argymhelliad y Pwyllgor Craffu**
- **Gohirio'r ymgynghoriad ar y Canllaw drafft**
- **Gohebu gyda Llywodraeth Cymru er mwyn cael cadarnhad o'r dymuniad i gyfeirio pob Cais Cynllunio am Ymgynghoriad Cyhoeddus i gynnwys Asesiad Effaith Ieithyddol.**
- **Cysylltu gydag Aelodau'r Gweithgor ac Arbenigwyr er mwyn cael arweiniad wrth addasu'r Canllaw drafft ar faterion Cynllunio Ieithyddol, Ymchwil a Dadansoddeg, Ymgysylltu ac Ymgynghori.**

18 **Cafwyd yr wybodaeth ganlynol gan y Rheolwr Polisi Cynllunio:**

- **Bwriad i anfon llythyr at Lywodraeth Cymru i holi am hawliau i newid polisi mewn cynllun datblygu lleol a hawliau i newid y trothwy i osod**

gofyniad i gynnal ymgynghoriad cyhoeddus cyn cyflwyno cais cynllunio ar gyfer 5 tŷ mewn pentrefi a chefn gwlad yn lle 10 tŷ.

- **Bwriad i anfon y llythyr yn ystod yr wythnos yn cychwyn 28 Mai 2018.**
- **Bwriad i gomisiynu arbenigwyr allanol cymwys i ymgymryd â gwerthusiad beirniadol o'r Canllaw Cynllunio Atodol, ac yn benodol Adran 2 o'r Canllaw hwnnw.**
- **Rhoi trefniadau yn eu lle i dderbyn dyfynbrisiau i ymgymryd â'r gwaith. (Ni chafwyd manylion llawn am y trefniadau. Deellir y disgwylir i'r ymgymerwr llwyddiannus gyflwyno adroddiad erbyn 6 Gorffennaf 2018.)**
- **Bwriedir cyflwyno ymateb Llywodraeth Cymru, Adroddiad yr Ymgymerwr a'r Canllaw Diwygiedig i'r Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd a'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd ym mis Gorffennaf/Medi 2018.**

19 Anfonwyd yr ymateb canlynol gan Aelodau'r Gweithgor Craffu:

- **Gofyn cwestiwn mwy penodol i Lywodraeth Cymru – *A oes unrhyw reswm pam na ellir cyfeirio pob cais gan ddatblygwr i adeiladu 10 neu fwy o dai mewn ardal drefol a 5 neu fwy o dai mewn ardal wledig am ymgynghoriad cyhoeddus i gynnwys asesiad iaith?***
- **Mae'n bur annhebygol y bydd un ymgymerwr yn arbenigwr ym maes Cynllunio, Cynllunio Ieithyddol, Data a Dadansoddeg ac Ymgysylltu ac Ymgynghori.**
- **Tybed a ydy eich disgwyliadau chi braidd yn rhy uchelgeisiol?**
- **Mae'n bosibl y byddai rhai arbenigwyr yn barod i gyfrannu eu harbenigeddau pe byddech yn cysylltu â hwy'n uniongyrchol.**

20 Ni chafwyd ymateb i'r sylwadau hyd yn hyn.

21 Yn ogystal, rhoddwyd ystyriaeth gan Aelodau'r Gweithgor Craffu i sut y bwriedir gweithredu ar y *Canllaw Cynllunio Atodol* yng nghyd-destun gofynion y *Nodyn Cynllunio Technegol (TAN) 20* newydd.

- **Ystyriwyd manylion *Nodyn Cyngor Technegol 20 – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg***
- **Ystyriwyd Papur Trafod ar yr *Angen Lleol am Dai a'r Gymraeg yn y System Gynllunio***
- **Cafwyd cyfarfod gydag *Aelod Cynulliad Arfon* i drafod yr uchod.**

Tabl 2: Uwch Dim Arweinyddiaeth (Cyngor Sir Ynys Môn)

	Y sylw	Pa newid sydd wedi cael ei wneud
1.	Bod Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg wedi cyhoeddi canllawiau ar gyfer paratoi cynlluniau llesiant lleol.	Nodi’r sylw
2.	Awgrymu symleiddio rhannau o’r Canllaw i’w gwneud yn haws i’w dilyn.	Mae rhan D yn y Canllaw wedi cael ei ddiwygio i gynnwys mwy o ddiagramau/ siartiau llif i gyfleu’r wybodaeth a disgwyliadau.
3.	Tynnu sylw at y budd i fusnesau gynnig gwasanaeth yn Gymraeg.	Ychwanegwyd nodyn cyngor i ran perthnasol o Atodiad 5 Trefn Sgrinio.

Tabl 3: Gweithgor Craffu Cymunedau (Cyngor Gwynedd)

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
1a	Bod angen datganiad clir yn y Canllaw bod angen i’r datblygwr fynd i **ymgynghoriad cyhoeddus** ar bob datblygiad 10 neu fwy o dai mewn ardal drefol a 5 neu fwy o dai mewn ardal bentrefol/wledig.	Cytunir bod ymgysylltu ac ymgynghori â’r cymunedau a budd-ddeiliaid amrywiol eraill yn bwysig wrth ystyried datblygiad arfaethedig yn y cyfnod cyn cyflwyno cais cynllunio ac ar ôl cyflwyno’r cais cynllunio. Mae’r Canllaw Cynllunio Atodol drafft ymgynghorol yn mynd tu hwnt i ddisgwyliadau’r Gweithgor yn argymhelliad	Nid yw’n glir i Aelodau’r Gweithgor beth yw’r datganiad clir yn y Canllaw. Mae Cyfarwyddiaeth Cynllunio Llywodraeth Cymru’n nodi bod rhaid cynnal ymgynghoriadau cyn cyflwyno cais cynllunio ar gyfer pob datblygiad o 10 o dai. Nid oes gwahaniaeth p’un ai ydi’r datblygiad wedi’i ddynodi yn y Cynllun Datblygu Lleol neu beidio.	Gweler Diagram 5 yn Adran 2 o’r CCA. Mae’n codi ymwybyddiaeth o bryd fydd angen ymgynghoriad cyhoeddus statudol, sy’n fater du hwnt i gylch gorchwyl y CCA. Mae’r Diagram yn rhoi hypergyswllt i lawlyfr Llywodraeth Cymru: “Ymgynghori â’r Gymuned Cyn-cais: Canllaw Ymarfer Gorau ar gyfer Datblygwyr.” Nid yw’r rheoliadau cynllunio yma yn gwahaniaethu rhwng datblygiad tai ar ddynodiad a

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	**Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd**	**Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor**	**Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor**
		1a. Nid yw'r Canllaw yn mynd tu hwnt i ofynion rheoliadau cynllunio ynglŷn ag ymgynghori cyhoeddus cyn cyflwyno cais cynllunio. Mae'n rhoi pwyslais ar ymgynghori ac ymgysylltu â'r cyhoedd a budd-ddeiliaid eraill beth bynnag ydi'r datblygiad (tai a chyflogaeth/ masnachol) a lle bynnag mae safle'r datblygiad arfaethedig. Yn sgil derbyn sylwadau'r Panel, Uwch Dim Arweinyddiaeth Cyngor Sir Ynys Môn, a chanfyddiadau cychwynnol y Gweithgor Craffu i Bwyllgor Craffu Cyngor Gwynedd, nodwyd bod rhannau perthnasol o'r Canllaw wedi cael ei addasu i wella eglurder ynglŷn â'r mater yma. Mae Diagram 5 newydd yn Adran 2 o'r Canllaw yn nodi	Dylid nodi hynny'n glir a syml yn y Canllaw.	safle ar hap. Pan fydd angen ymgymryd ag ymgynghoriad cyhoeddus statudol cyn cyflwyno cais cynllunio, mae Diagram 5 yn nodi'r disgwyliadau bod angen cyflwyno fersiwn drafft o Ddatganiad Iaith Gymraeg neu adroddiad am Asesiad Effaith Iaith Gymraeg (pan fyddant yn angenrheidiol) i'r budd-ddeiliaid yn ystod y cyfnod ymgynghori cyhoeddus hwnnw. Argymhelliad - nad oes angen gwneud newidiadau i'r CCA i ymateb i'r sylwadau ychwanegol gan y Gweithgor.

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
		disgwyliadau'r Awdurdodau am ymgysylltu ac ymgynghori yn ystod y cam cyn cyflwyno cais cynllunio. Mae'n nodi gofynion rheoliadau cynllunio i ddatblygiad 'mawr' mewn Canolfannau, Pentrefi a Chefn Gwlad ymgymryd ag ymgynghoriad cyhoeddus statudol cyn cyflwyno cais cynllunio. Yn nhermau'r gofynion cynllunio statudol diffinnir datblygiad 'mawr' fel: (i) datblygiad tai o 10 neu fwy o unedau neu lle mae arwynebedd y safle yn 0.5 ha neu fwy (os na wyddys faint o unedau tai fydd ar y safle); (ii) darparu adeiladau (au) lle mae'r		

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	**Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd**	**Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor**	**Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor**
		arwynebedd llawr a gaiff ei greu yn fwy na 1,000 m sg; neu (iii) datblygiad ar safle sydd gan arwynebedd o 1 ha neu fwy. Felly, mae'n ofynnol ymgynghori yn gyhoeddus am ddatblygiad 'mawr' yn lle bynnag mae o wedi ei leoli, boed yn ardal drefnol neu ardal wledig, sy'n wahanol i, a thu hwnt i ofynion argymhelliad y Gweithgor. Pan nad yw rheoliadau cynllunio yn gofyn am ymgynghoriad cyhoeddus statudol mae'r Canllaw (yn niagram 5 newydd) yn nodi'r angen i ymgeisydd ymgysylltu gyda budd-ddeiliaid perthnasol am ddatblygiad 'bach' (tai a chyflogaeth/ masnachol) lle		

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
		bynnag mae o wedi cael ei leoli. Pan fydd angen Datganiad Iaith Gymraeg, mae paragraff 13 yn y fethodoleg a roddir yn Atodiad 7 i'r Canllaw yn nodi disgwyliadau'r Awdurdodau bod yr ymgeisydd yn ymgynghori ac yn ymgysylltu gyda'r gymuned leol am y cynnig, beth bynnag ydi ei faint neu ei leoliad. Pan fydd angen adroddiad am Asesiad Effaith Iaith Gymraeg, mae paragraff 8 o'r fethodoleg a roddir yn Atodiad 8 i'r Canllaw yn nodi pwysigrwydd ymgysylltu ac ymgynghori fel rhan o'r holl broses o ymgymryd ag asesiad effaith iaith Gymraeg. Mae paragraff 15 o'r fethodoleg yn son mwy am y drefn ymgysylltu ac		

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
		mae'n cyfeirio'n ôl i Ddiagram 5 newydd. Penderfyniad y Panel - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i sylwadau blaenorol, ni chredir bod angen newid ychwanegol.		
1b	Bod angen nodi'n glir yn y Canllaw bod angen i'r Datblygwr gyflwyno **Datganiad Iaith Gymraeg ac Asesiad Effaith Iaith Gymraeg** ar gyfer pob datblygiad sy'n mynd i ymgynghoriad cyhoeddus.	Polisi PS 1 y Cynllun sy'n pennu pryd fydd angen cyflwyno Datganiad Iaith Gymraeg a phryd fydd angen cyflwyno adroddiad am Asesiad Effaith Iaith Gymraeg gyda cheisiadau cynllunio. Ceir copi o Bolisi PS 1 yn Atodiad 1 i'r Canllaw. Yn sgil derbyn sylwadau'r Panel, Uwch Dim Arweinyddiaeth Cyngor Sir Ynys Môn, a chanfyddiadau cychwynnol y Gweithgor Craffu i Bwyllgor Craffu Cyngor Gwynedd, mae rhannau perthnasol o'r	Mae Aelodau'r Gweithgor o'r farn y dylai unrhyw ymgynghoriad ar 10 tŷ a rhagor/5 yng nghefn gwlad, boed hynny yn y Cynllun neu ar hap gynnwys Asesiad Iaith. Dylid nodi hyn yn glir yn y Canllaw.	Byddai newid y CCA yn unol â sylwadau'r Gweithgor yn golygu creu polisi newydd. Polisi PS 1 yn y Cynllun sy'n pennu pryd ddylid ymgymryd ag asesiad o effaith datblygiad ar y Gymraeg, boed o ar ffurf Datganiad Iaith Gymraeg neu adroddiad Asesiad Effaith Iaith Gymraeg. Mae'r adroddiad am y CCA yn atgoffa'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd nad rôl CCA ydi cyflwyno polisïau newydd. Tynnir sylw'r Pwyllgor i ofynion Polisi Cynllunio Cymru (argraffiad 10): "Ni ddylai'r CDLl ddirprwyo'r meini prawf ar gyfer penderfynu ar geisiadau cynllunio i ganllawiau cynllunio

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
		Canllaw wedi cael ei addasu i wella eglurder ynglyn â'r mater yma. Pan nad yw Polisi PS 1 yn gofyn am Ddatganiad nac Asesiad mae'r Canllaw yn nodi'r disgwyliadau ar gyfer y datblygiadau sy'n disgyn o dan y trothwyon. Cyfeirir at Ddiagram 3 (newydd), Diagram 5 (newydd) ac Atodiad 5 – y drefn sgrinio. Gwneir hyn er mwyn sicrhau bod pob datblygiad perthnasol yn rhoi ystyriaeth i'w effaith ar / gyfraniad i gymunedau. Penderfyniad y Panel - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i sylwadau blaenorol, ni chredir bod angen newid ychwanegol.	Nodir yn Atodiad 8 o'r Canllaw drafft bod Asesiad o Gynaliadwyedd ar y Cynllun Datblygu Lleol (CDLl) wedi cael ei ddylanwadu gan Asesiad Effaith Iaith Gymraeg. Sut mae wedi cael ei ddylanwadu? Mae 3 cam yn cael ei nodi ar gyfer cynnal Asesiad:	atodol, a ddylai gynnwys arweiniad a chyngor yn unig. Ni ddylid defnyddio canllawiau cynllunio atodol ychwaith er mwyn i bolisïau a chynigion osgoi craffu cyhoeddus ac archwiliad annibynnol yn unol â'r gweithdrefnau statudol." (paragraff 2.3.2). Mae rhai o'r sylwadau a'r cwestiynau yn ymwneud â datblygiad y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn hytrach na datblygiad y CCA. Er hynny, rhoddir gwybodaeth gryno isod er mwyn ceisio gwella dealltwriaeth y Gweithgor o'r cyd-destun. Gweler Adroddiad Asesiad o Gynaliadwyedd yn Llyfrgell yr Archwiliad Cyhoeddus o'r Cynllun (Pennod 6) & Adroddiad Archwiliad Cyhoeddus o'r Cynllun (e.e. 3.17 – 3.31)

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
			1. Adnabod ac asesu’r wybodaeth waelodlin perthnasol (i) Pa wybodaeth a ystyriwyd ar gyfer y CDLl? (ii) Pa wybodaeth sydd angen ei ystyried cyn cyflwyno Cais Cynllunio? 2. Asesu effaith y datblygiad arfaethedig ar y Gymraeg (i) Pa wybodaeth a ystyriwyd ar gyfer y CDLl? (ii) Pa wybodaeth sydd angen ei ystyried cyn cyflwyno Cais Cynllunio?	1 (i) Gweler Llyfrgell yr Archwiliad Cyhoeddus o’r Cynllun sy’n cynnwys hypergysylltiadau i ddogfennau amrywiol, e.e. Papurau Testun 10 – 10B; 1 (ii) Gweler Cam 1a a Cham 1b yn Atodiad 8 y CCA (paragraffau 10 – 17) sy’n cyfeirio hefyd at Atodiad 2. Yn syml mae angen i ymgeisydd ddatblygu proffil o’r ardal gaiff ei ddylanwadu gan y datblygiad (demograffeg, isadeiledd, polisi, ayb) 2 (i) Gweler yr Asesiad o Gynaliadwyedd a’r ymateb i 1(i) uchod; 2 (ii) Gweler yr ymateb i 1 (ii) uchod a Cham 2 yn Atodiad 8 (paragraffau 20 & 21 a tablau 2 & 3). Mae’r rhannau yma yn cynnwys 2 fatrics mae disgwyl i’r person cymwys ddefnyddio er mwyn cynghori’r ymgeisydd. Bydd y matrics yn cael eu cwblhau drwy gyfeirio at y dystiolaeth fydd y person cymwys wedi casglu yng ngham 1 (y cam cwmpasu).

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
			3. Lle'n briodol adnabod mesurau lliniaru, diogelu, gwella a lledaenu (i) Pa fesurau a ystyriwyd ar gyfer y CDLl? (ii) Pa fesurau sydd angen eu hystyried cyn cyflwyno Cais Cynllunio? (iii) Ydi'r mesurau'n gymesur â'r effaith tebygol?	3 (i) Gweler yr Asesiad o Gynaliadwyedd; 3 (ii) Bydd hyn yn dod i'r amlwg adeg paratoi'r cais cynllunio a'r asesiad o'r cais cynllunio gan y Gwasanaeth Cynllunio mewn ymgynghoriad â budd-ddeiliaid priodol. Bydd y math o fesurau yn dibynnu ar yr effaith (negyddol/ positif/ niwtral), pwy sy'n cael ei effeithio, graddfa'r effaith, tebygolrwydd yr effaith, effaith uniongyrchol neu gronnol, ayb. Mae Atodiad 6 yn rhoi rhestr enghreifftiol o fesurau i'w hystyried; 3 (iii) Yn unol â rheoliadau cynllunio, bydd rhaid i'r mesurau fod yn gymesur â'r effaith tebygol. Mae Atodiad 6 yn atgoffa'r darllenydd o hyn. Argymhelliad - nad oes angen gwneud newidiadau i'r CCA i ymateb i'r sylwadau ychwanegol gan y Gweithgor.

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	**Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd**	**Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor**	**Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor**
2	Bod Aelodau'r Panel yn derbyn cyngor ac arweiniad gan arbenigwyr annibynnol ym maes **Cynllunio Ieithyddol** wrth baratoi'r Canllaw Cynllunio Atodol newydd a chyn ymgynghori ar y Canllaw drafft newydd.	Cytunir bod angen cyngor ac arweiniad gan fudd-ddeiliaid amrywiol wrth baratoi pob un o'r Canllawiau Cynllunio Atodol er mwyn sicrhau eu bod yn rhoi arweiniad a chyngor i ymgeiswyr am ganiatâd cynllunio a swyddogion cynllunio a'r Pwyllgorau Cynllunio ynglŷn â defnyddio'r polisïau perthnasol. Mae'r adroddiad sy'n cyflwyno'r Canllaw Cynllunio Atodol yn cadarnhau bod y gwaith o'u paratoi wedi bod yn destun mewnbwn gan sawl swyddog arbenigol o fewn y ddau Gyngor. Yn achos paratoi'r Canllaw Cynllunio Atodol yma, mae'r gwaith paratoi wedi golygu cael mewnbwn manwl gan Swyddogion Cynllunio a Swyddogion Datblygu Iaith yn y ddau Gyngor. Cafwyd sgyrsiau hefyd gyda swyddog	Mae'n ymddangos bod y Panel yn ystyried mai rôl ymylol sydd i arbenigwyr wrth baratoi ar gyfer Ymgynghori. Mae Aelodau'r Gweithgor o'r farn bod y ddogfen ddrafft yn anaddas ar ei ffurf bresennol**.** Mae cyfle i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd fod yn arloesol yn y maes yma gan drafod y ddogfen drafft yn fanwl gydag arbenigwyr cyn ymgynghori'n gyhoeddus a gyda budd-ddeiliaid.	Mae'r adroddiad sy'n cyflwyno'r CCA ac ymateb y Panel i argymhelliad y Gweithgor yn cadarnhau bod datblygiad y CCA wedi bod yn destun trafodaeth ar sawl achlysur gyda swyddogion arbenigol o fewn a thu allan i'r ddau Awdurdod. Yn debyg i ddatblygiad unrhyw bolisi neu ganllaw mae'r Awdurdodau'n baratoi, bydd yr ymgynghoriad cyhoeddus yn rhoi cyfle i'r cyhoedd a budd-ddeiliaid sydd gan arbenigedd mewn sawl maes gyflwyno sylwadau am y CCA drafft ymgynghorol. Bydd y Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd yn derbyn copi o Adroddiad am yr Ymgynghoriad (a fydd yn ddogfen cyhoeddus) cyn gwneud penderfyniad am ffurf terfynol y CCA. <u>Argymhelliad</u> - nad oes angen gwneud newidiadau i'r CCA i ymateb i'r sylwadau ychwanegol gan y Gweithgor.

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
		o Fenter Iaith Môn a swyddog o Isadran Gymraeg Llywodraeth Cymru. Yn ogystal â hynny, mae’r Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd wedi gallu manteisio ar sesiynau am gynllunio ieithyddol gynhaliwyd ym Mhrifysgol Aberystwyth yn 2015. Nododd y Panel bod y Cynllun Ymgynghori ar gyfer y Canllaw yma yn cyfeirio at ymgynghori gyda Swyddfa Comisiynydd yr iaith Gymraeg ac Isadran Gymraeg Llywodraeth Cymru yn ystod y cyfnod ymgynghori cyhoeddus, yn ogystal â rhoi cyfle i grwpiau diddordeb arbennig gyfrannu i’r broses o baratoi’r Canllaw terfynol. Penderfyniad y Panel - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i sylwadau blaenorol a’r		

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
		trefniadau ar gyfer cael barn arbenigol yn ystod y cyfnod ymgynghori cyhoeddus, ni chredir bod angen newid ychwanegol.		
3	Bod Aelodau’r Panel yn derbyn cyngor ac arweiniad gan arbenigwyr annibynnol ym maes **Ymchwil a Dadansoddeg** wrth baratoi’r Canllaw Cynllunio Atodol newydd a chyn ymgynghori ar y Canllaw drafft newydd.	O ran yr argymhelliad yma nodwyd mai rôl y Canllaw ydi rhoi arweiniad ynglŷn â sut i ddefnyddio Polisïau perthnasol yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd. Nid ei bwrpas ydi cyflwyno adroddiad am waith ymchwil. Noder bod y rhesymeg du cefn i’r argymhelliad yma yn cyfeirio at waith ymchwil gafodd ei gomisiynu gan y ddau Gyngor ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, gyda mewnbwn Bwrdd yr Iaith Gymraeg. Mae’r rhesymeg yn cyfeirio’r benodol at un o’r negeseuon o’r gwaith ymchwil hwnnw.	Nodir gan y Panel bod cyfeiriadau at ddogfennau a rhestrau yn y Canllawiau. Mae Aelodau’r Gweithgor o’r farn bod hyn yn annigonol a bod angen rhoi arweiniad mwy penodol a chlir yn y Canllaw cyn ymgynghori arno. Nodir bod swyddogion cymwys o fewn y ddau Gyngor yn defnyddio ffynonellau i wirio Datganiad ac Asesiad. Mae Aelodau’r Gweithgor o’r farn bod angen mwy o fanylion er mwy rhoi cadernid a sicrhau hygrededd i’r gwaith: 1. Teitl swyddi 2. Swydd Ddisgrifiadau 3. Manylion neu fatrics am sut mae ceisiadau’n cael eu gwirio.	Mae’r CCA yn cynnwys gwybodaeth gynhwysfawr i ymgeisydd a pherson cymwys gyfeirio ato yn ystod y cam cwmpasu ac wrth ymgymryd â chamau eraill yr asesiad. Mae Atodiad 4 yn rhoi manylion cyswllt. Nid yw’n briodol cynnwys swydd ddisgrifiadau mewn CCA. Mae Diagram 9 yn disgrifio’r broses i wirio ac asesu cais cynllunio a’r wybodaeth a gyflwynir gydag ef a’r ystyriaethau ar y cam gwneud penderfyniad am y cais cynllunio. Argymhelliad - nad oes angen gwneud newidiadau i’r CCA i ymateb i’r sylwadau ychwanegol gan y Gweithgor.

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
		Mae'r fethodoleg ar gyfer ymgymryd â gwaith yn gysylltiedig â Datganiad ac Asesiad yn adnabod mewnfudo (ac allfudo) fel materion allweddol a fyddai angen i'r ymgeisydd ystyried (gyda chyngor ac arweiniad gan berson cymwys) wrth lunio'r datblygiad arfaethedig. Cytunir bod rhoi ystyriaeth fanwl i ddata a gwybodaeth yn bwysig wrth ystyried effaith datblygiad ar gymunedau. Mae Atodiad 2 yn cynnwys rhestr o ddogfennau a gyfeirir atynt yng nghorff y Canllaw. Rhoddir dolen i dudalennau gwe lle gellir dod o hyd i'r dogfennau. Felly maent yn berthnasol i destun y Canllaw. Mae Atodiad 3 yn rhoi rhestr o ffynonellau		

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r Iaith Gymraeg	**Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd**	**Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor**	**Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor**
		cydnabyddedig. Cafwyd cymorth gan Isadran Gymraeg Llywodraeth Cymru i roi’r rhestr at ei gilydd. Pwysleisir bod disgwyl i ymgeisydd wneud ymholiadau trylwyr am y ffynonellau adeg paratoi’r cais cynllunio. Yn yr un modd bydd swyddogion cymwys o fewn y ddau Gyngor yn defnyddio’r ffynonellau i wirio’r Datganiad ac Asesiad. Bydd y cyfnod ymgynghori cyhoeddus yn gyfle i unrhyw un awgrymu ffynonellau data a gwybodaeth ychwanegol. Disgwylir i’r ymgeisydd, gyda chymorth person cymwys, ddefnyddio’r data a gwybodaeth yn y ffynonellau perthnasol wrth iddynt ystyried beth ydi effaith y datblygiad arfaethedig ar y		

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
		gymuned/ ardal ddylanwad a phenderfynu sut ellir addasu’r datblygiad neu gyflwyno mesurau lliniaru i sicrhau bod y datblygiad yn dderbyniol yn nhermau cynllunio defnydd tir. Bydd y Gwasanaeth Cynllunio, gyda chymorth swyddogion cymwys mewn meysydd perthnasol, yn gwirio’r defnydd o wybodaeth a data gan yr ymgeisydd cyn dod i gasgliad am y datblygiad arfaethedig. Penderfyniad y Panel - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i sylwadau blaenorol, ni chredir bod angen newid ychwanegol.		
4	Bod Aelodau’r Panel yn derbyn cygor ac arweiniad gan arbenigwyr annibynnol ym maes	Mae Atodiad 9 i’r Cynllun wedi adnabod pa ganllawiau cynllunio atodol newydd sydd yn angenrheidiol i	Nodir gan y Panel bod newidiadau wedi cael eu gwneud i gyfarch y gwendidau a gafodd eu hadnabod yn y drafft cyntaf.	Mae tablau 1 a 2 yn yr Atodiad yma yn cofnodi’r wybodaeth yn gysylltiedig â’r newidiadau sydd

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r Iaith Gymraeg	**Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd**	**Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor**	**Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor**
	Ymgysylltu ac Ymgynghori wrth baratoi’r Canllaw Cynllunio Atodol newydd a chyn ymgynghori ar y Canllaw drafft newydd.	gefnogi’r Cynllun. Cafodd y rhestr ei baratoi yn ystod cyfnod paratoi’r fersiwn drafft cyntaf o’r Cynllun (sef y Cynllun Adnau). Nid rôl y Canllaw unigol ydi cofnodi hynny. Nid rôl y Canllaw chwaith ydi cofnodi pam na chafodd y Canllaw ei baratoi ochr yn ochr â’r Cynllun. Cafodd sgôp drafft pob un o’r Canllawiau eu paratoi a’u cyhoeddi yn ystod Archwiliad Cyhoeddus y Cynllun (2016). Nodwyd bod y Panel wedi gwneud sylwadau am ddrafft cyntaf o’r Canllaw er mwyn gwella eglurder y Canllaw. Nodwyd bod newidiadau wedi cael eu gwneud i gyfarch y gwendidau a gafodd eu hadnabod ganddo, yn ogystal â materion a godwyd gan yr Uwch Dim Arweinyddiaeth (Cyngor Sir Ynys Môn) â	Byddai’n dda i weld beth yw’r newidiadau hynny, ac a ydynt yn sylweddol. Er i’r Panel nodi yn ei gyfarfod gydag Aelodau’r Gweithgor ar 22 Mawrth ei fod am roi ystyriaeth i ddwy ddogfen a gyflwynwyd gan Aelodau’r Gweithgor i’w sylw. Nid yw’n ymddangos bod y Panel wedi rhoi ystyriaeth ofalus i’r dogfennau hynny. Dyma’r ddwy ddogfen a gyflwynwyd: Egwyddorion Cenedlaethol ar Ymgysylltu ac Ymgynghori https://participation.cymru/cy/egwyddorion/ Rhoi’r Egwyddorion ar Waith https://participation.cymru/wp-content/uploads/2017/02/nationalprinciplesc Gofynnir i’r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd roi ystyriaeth fanwl i’r dogfennau yma cyn bwrw ymlaen gyda’r Ymgynghoriad Cyhoeddus	wedi cael eu gwneud i’r CCA ers i’r drafft cyntaf. Mae sylw priodol wedi cael ei roi i’r dogfennau awgrymwyd gan y Gweithgor. Mae Atodiad A i’r Atodiad yma yn rhoi copi o’r Cynllun Ymgynghori, sydd, fel nodwyd yn yr ymateb blaenorol, yn gyson gyda’r egwyddorion perthnasol. Argymhelliad - nad oes angen gwneud newidiadau i’r CCA i ymateb i’r sylwadau ychwanegol gan y Gweithgor.

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
		chanfyddiadau cychwynnol y Gweithgor Craffu yn ei adroddiad i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 22/2/18. Bydd y cyfnod ymgynghori cyhoeddus yn gyfle i gael barn gan fudd-ddeiliaid amrywiol am y Canllaw. Nodwyd bod yr Uned Polisi Cynllunio ar y cyd wedi paratoi Cynllun Ymgynghori drafft gyda golwg ar y safonau a gyfeirir atynt ac mewn ymgynghoriad â swyddogion ymgysylltu'r Cyngor. Mae'r trefniadau egluro pryd a sut ddylid cyflwyno sylwadau, sut caiff y sylwadau eu hystyried (pwy a phryd) a sut i gael gwybod am y penderfyniad terfynol am gynnwys y Canllaw. Penderfyniad y Panel - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i		

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	**Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd**	**Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor**	**Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor**
		sylwadau blaenorol, ni chredir bod angen newid ychwanegol.		
5	Bod Aelodau'r Panel yn gofyn am ymestyn yr **Amserlen** os oes angen er mwyn cyflawni gwaith o'r safon uchaf posibl.	<u>Penderfyniad y Panel</u> – yn seiliedig ar yr uchod nid oes angen ymestyn yr amserlen.	Gofynnir i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd gyfarch yr argymhellion yn llawn cyn bwrw ymlaen gyda'r Ymgynghoriad Cyhoeddus.	Rhoddwyd ystyriaeth lawn i argymhellion y Gweithgor. Rhoddwyd eglurhad pam nad oedd yn briodol i wneud rhagor o newidiadau i'r Canllaw. Mae'r fersiwn drafft ymgynghorol o'r Canllaw yn gyson efo'r Polisïau perthnasol yn y Cynllun ac yn adlewyrchu mewnbwn y Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y cyd, swyddogion arbenigol o fewn yr awdurdodau a chyngor gan fudd-ddeiliaid du allan i'r Awdurdodau. Mae'r ymgynghoriad cyhoeddus yn mynd i roi fforwm gyhoeddus i dderbyn barn gan fudd-ddeiliaid amrywiol, - y cyhoedd, cynghorau cymuned a thref, cynllunwyr iaith, unigolion a chwmnïau sydd â phrofiad o wneud gwaith ymchwil am y Gymraeg mewn cymunedau, datblygwyr, unigolion a chwmnïau sy'n rhoi cyngor ac arweiniad i ddatblygwyr, ac eraill. Bydd y

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor	Ymateb drafft i sylwadau a chwestiynau pellach gan y Gweithgor
				Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd yn ystyried yr holl ymatebion, gan gynnwys argymhellion terfynol y Pwyllgor Craffu (Cyngor Gwynedd) a Phwyllgor Sgriwtini (Cyngor Sir Ynys Mon) cyn gwneud penderfyniad am y Canllaw terfynol. <u>Argymhelliad</u> - nad oes angen gwneud newidiadau i'r CCA i ymateb i'r sylwadau ychwanegol gan y Gweithgor.

Tabl 4: CANLLAW CYNLLUNIO ATODOL: CYMYSGEDD TAI

	Y sylw	Pa newid sydd wedi cael ei wneud
1.	Cryfhau'r eglurhad o beth olygir efo 'defnydd cynaliadwy o adnoddau'.	Ychwanegwyd enghreifftiau perthnasol i baragraff 1.8 a chroes gyfeiriad i ganllawiau am adeiladu cynaliadwy a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.
2.	Dod o hyd i derm gwell na 'mannau gwely'.	Mae'r frawddeg bellach yn cyfeirio at 'lefydd cysgu'.
3.	Ychwanegu mwy o wybodaeth ynglyn â deiliadaeth yn y rhestr ym mharagraff 1.5	Mae'r pwynt bwled bellach yn cyfeirio at rent preifat a rent cymdeithasol er mwyn cydnabod rôl sector breifat, landlordiaid cymdeithasol cofrestredig, cymdeithasau tai.

4.	Paragraff 4.17 – a ddylai Cartrefi Cymunedau Gwynedd fod yn y rhestr o fudd-ddeiliaid.	Mae’r rhestr bellach yn cydnabod bod Cartrefi Cymunedol Gwynedd yn perthyn i’r grwp llywio.

Tabl 5: CANLLAW CYNLLUNIO ATODOL: CYFLEUSTERAU A LLETY I DWRISTIAID

	Y sylw	**Pa newid sydd wedi cael ei wneud**
1.	Pwysigrwydd i gael cyfleoedd am ddatblygiadau teithiol yn yr AHNE ond cadw mewn cof pwysigrwydd rhinweddau’r dynodiad.	Cyflwyno mân newidiadau i ran 6.2 i amlygu’r mater a godwyd.